

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

DOM
2018-08-16
Meddelad i Luleå

Mål nr
1775-18

KLAGANDE

Jaktkritikerna, 802441-4370
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

MOTPART

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 Umeå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västerbottens län beslut den 15 juni 2018, dnr 218-5408-
2018, bilaga 1

SAKEN

Licensjakt efter björn i Västerbottens län

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 103281

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 43

Telefon
0920-29 54 90
E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt

Telefax
0920-22 04 59

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västerbottens län har beslutat om licensjakt efter högst 28 björnar inom länet. I beslutet anges att jakten får bedrivas under tiden 21 augusti – 15 oktober 2018 eller till dess att jakten avlyses. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Förvaltningsrätten har den 18 juli 2018 beslutat att avslå Jaktkritikernas begäran om inhibition och diverse ytterligare yrkanden om ålägganden gentemot Länsstyrelsen Västerbotten, särskilda utredningsåtgärder i målet m.m.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Jaktkritikerna yrkar att länsstyrelsens beslut ska upphävas och begär ånyo inhibition av beslutet.

Föreningen anför sammanfattningsvis följande till stöd för sin talan. Björn är en skyddad art. Undantaget från det strikta skyddssystem som stadgas i art- och habitatsdirektivet kan inte tillämpas eftersom det inte framgår hur beslutad jakt kan påverka gynnsam bevarandestatus i björnens naturliga utbredningsområde.

2017 års inventering visar att björnstammen har en nedåtgående trend och enligt Rovbase är björnpopulationen nere på cirka 1 800 björnar. Detta är en minskning jämfört med år 2013 då det fanns cirka 2 800 björnar i Sverige. Minskningen beror främst på att jaktuttaget har ökat genom licensjakt, skyddsjakt samt illegal jakt. Gynnsam bevarandestatus är ett statistiskt, begränsat och instrumentellt sätt att se på djur, det vill säga att endast så få rovdjur som möjligt tolereras utan att arten utrotas. Det är inte förenligt med ett hållbart bevarande av den biologiska mångfalden på sikt.

Eftersom björnen är en art som reproducerar sig långsamt bör björnförvaltningen drivas på ett adaptivt sätt. Den beslutade licensjakten medför ett onödigt lidande för björnen och står därmed i strid med jaktlagen.

Den naturkatastrof som pågår med värme, torka, brist på föda, skogsbränder, brandrök och föroreningar kan medföra oöverskådliga skador och miljökonsekvenser. Försiktighetsprincipen måste råda och det är oklart hur beräkningsmodeller gällande föryngringar kan anses giltiga efter brandkatastrofen. Sammanfattningsvis är kriterierna för licensjakt inte uppfyllda.

Länsstyrelsen anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 3 § första stycket jaktlagen (1987:259) framgår att björn och annat vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Av 23 c § jaktförordningen (1987:905) framgår att förutsättningen för att licensjakt efter bl.a. björn ska kunna tillåtas, är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade former. Bestämmelsen i 23 c § jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Enligt art- och habitatdirektivets artikel 1 i anses en arts bevarandestatus vara gynnsam när uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö, och artens naturliga utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och det finns, och sannolikt kommer att fortsätta att finnas, en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

EU-domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, Europeiska kommissionen mot Malta), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att det saknas anledning att pröva Jaktkritikernas nya begäran om inhibition eftersom målet nu avgörs slutligt. Vidare bedömer förvaltningsrätten målet tillräckligt utrett och vad Jaktkritikerna ånyo anfört om behov av ytterligare utredningar och förtydliganden, föranleder därför inga vidare åtgärder.

Fråga i målet är om länsstyrelsen har visat att kraven för att fatta beslut om licensjakt på sätt som skett är uppfyllda.

Syftet med den beslutade jakten och annan lämplig lösning

Till skillnad från när det är fråga om skyddsjakt så finns det varken i 23 c § jaktförordningen eller i artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet något särskilt syfte angivet som ska vara uppfyllt för att ett beslut om licensjakt ska kunna meddelas. För att det ska vara möjligt att göra en bedömning av om det finns någon annan lämplig lösning eller om undantaget från skydd mot jakt är proportionerligt måste det emellertid finnas ett syfte med licensjakten. Vid prövningen av undantag från det strikta skyddssystemet får det anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (se HFD 2016 ref. 89 och Kammarrätten i Stockholms dom den 14 november 2014 i mål nr 3273-13).

Förvaltningsrätten tar därmed ställning till om de syften som länsstyrelsen har angett till stöd för licensjakten kan anses acceptabla i sig.

Enligt beslutet är de övergripande syftena med licensjakt att bidra till att nå riksdagens målsättning om maximalt tio procents förluster inom rennärningen på grund av rovdjurspredation, att bidra till gynnsamma psykosociala förutsättningar för befolkningen, att minska risker för hälsa och säkerhet hos de som bor i björntäta områden, att minska de negativa och öka de positiva socioekonomiska effekterna av rovdjursförekomst samt att bidra till att rovdjurens och förvaltningens upplevs som legitima. Vidare avses att följa den lokala målsättningen om att det ska finnas cirka 350 björnar i länet (288-432), att nå länets målsättning för stammens storlek, utbredning och dynamik samt att nå länsvis målsättning för problem inom renskötseln samt att bidra till att björnen betraktas som resurs istället för skadedjur inom länet.

Med syfte att försiktigt minska björnstammen bedömer länsstyrelsen att den totala kända dödligheten bland björnarna i länet bör uppgå till 35 björnar (10 % av den totala populationen) under år 2018. Fyra björnar har redan fällts under vårens skyddsjakter och två björnar har dödats av tåg. Länsstyrelsen bedömer därför att ett uttag om 28 björnar är lämpligt samtidigt som det då finns utrymme att ytterligare någon björn dör i andra sammanhang.

Vad gäller andra lämpliga lösningar för att uppnå de angivna syftena med licensjakten så har länsstyrelsen framfört att förebyggande åtgärder såsom stängsling, bevakning eller flytt av tamdjur inte är möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller en hel björnpopulation på sikt. Att förflytta björnarna är tveksamt ur ett djuretiskt perspektiv och det är även svårt att hitta områden där befolkningen accepterar utsättning av rovdjur.

Förvaltningsrätten anser att de syften med licensjakten som beskrivs är acceptabla syften och att licensjakten får anses vara ändamålsenlig i förhållande till syftena. Utifrån den beskrivning som görs av förekomst av björn i länet och redovisningen av vilka överväganden som gjorts rörande annan lämplig lösning för att uppnå de syften som anges i beslutet finner förvaltningsrätten att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt.

Gynnsam bevarandestatus

En av förutsättningarna för att licensjakt ska kunna beviljas enligt jaktförordningen är, som nämnts ovan, att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. Jaktkritikerna har ifrågasatt de senaste inventeringsresultaten och användningen av kriteriet gynnsam bevarandestatus.

I propositionen En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191 s. 40 f.) föreslog regeringen att målen för björnstammen i Sverige är att referensvärde

för gynnsam bevarandestatus ska vara 1 100- 1 400 individer, och björnens referensvärde för gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara den Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands län samt delar av Dalarnas, Gävleborgs och Värmlands län.

Regeringen uttalade att Naturvårdsverket bör ange referensvärdet för gynnsam bevarandestatus inom det föreslagna intervallet. Referensvärdet får där efter inte underskridas (a. prop. s. 34). Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (2013/14:MJU7).

Naturvårdsverket har med stöd av 5 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn fastställt miniminivån för årliga föryngringar i Västerbotten till 11 och i hela landet till 140 (NV-00552-14). Av Naturvårdsverkets delegeringsbeslut avseende björn framgår att inventeringen för perioden 2012-2016 visade att norra rovdjursförvaltningsområdet har berörts av 204 föryngringar, vilket motsvarar 2 040 björnar (NV-02617-18).

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn upprättat en rovdjursförvaltningsplan för länet. Av den framgår, som nämnts ovan, i huvudsak att Västerbottens län har som målsättning att det ska finnas 350 björnar i länet, men att stammen får fluktuera mellan 288 – 432 björnar.

Av underlaget i målet framgår att björnstammen i Västerbottens län uppskattas till ungefär 350 – 360 individer efter den inventering som skedde år 2014. Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta angivna inventeringsuppgifter, vilka måste vara utgångspunkten i bedömningen av om den beslutade licensjakten efter björn försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Förvaltningsrätten konstaterar att björnpopulationen såväl nationellt som regionalt överstiger de av Naturvårdsverkets beslutade refe-

rens- och miniminivåerna. Länsstyrelsen har också i sitt beslut på ett tydligt sätt redogjort för hur man kommit fram till den beslutade kvoten. I den beskrivningen har man fört ett resonemang i vilket man visar att man tagit hänsyn till olika faktorer som påverkar björnsstammens storlek och vilken effekt det beslutade jaktuttaget kan förväntas få i förhållande till möjligheten att fortsatt upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för arten. Överväganden har också gjorts i förhållande till inom vilka områden jakt ska få bedrivas och kvoten är anpassad i förhållande till förutsättningarna i de olika områdena.

Det har inte framkommit något som tyder på att det beslutade jaktuttaget om högst 28 björnar inom Västerbottens län medför att Naturvårdsverkets riktlinjer i nämnda delar riskerar att underskridas, detta gäller även med beaktande av sommarens skogsbränder. Förvaltningsrätten bedömer därför att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos björnens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, varken regionalt eller nationellt. Vad Jaktkritikerna har anfört i överklagandet motiverar ingen annan slutsats. Likaså har det inte framkommit något som visar att björnstammen är genetiskt sårbar eller att nu beslutad licensjakt på annat sätt riskerar björndjursstammens sammansättning. Förvaltningsrätten finner därför att jakten är lämplig med hänsyn till björndjursstammens storlek och sammansättning.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

Det överklagade beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar. Beslutet innefattar också en rad villkor för björnjakten som i huvudsak motsvarar de villkor som slås fast i Naturvårdsverkets författningssamling 2010:7 om föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn.

Slutsats

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att länsstyrelsen har grund för sitt beslut om licensjakt efter högst 28 björnar eftersom samtliga kriterier för licensjakt bedöms vara uppfyllda. Den beslutade licensjakten bedöms vara proportionerlig i förhållande till björndjursstammens storlek och sammansättning samt med hänsyn till de syften som angetts för jakten. Jaktkritikernas överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1 C (se bilaga 2).

lagman

I avgörandet har även nämndemännen ,
och deltagit.

 har föredragit målet.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2018-06-15

Ärendebeteckning
218-5408-2018
Arkivbeteckning

1(35)

Enligt sändlista

Beslut om licensjakt efter björn i Västerbottens län 2018

Beslut

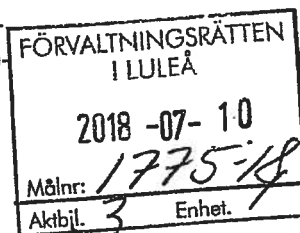
Länsstyrelsen Västerbotten beslutar om licensjakt efter högst 28 björnar i Västerbottens län.

Beslutet fattas med stöd av 5 b, 9 b, 15 a, 23 c, 23 d och 24 d §§ jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets beslut om överlämnande av rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i Mellersta och i Norra rovdjursförvaltningsområdet (dnr. NV-02617-18) av den 20 april 2018. I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv, och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn. Dessutom beaktas Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:3) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn.

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet har överklagats. Hur beslutet kan överklagas framgår av Bilaga 1.

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Beslutet hålls under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen Västerbotten, Storgatan 71 B, Umeå och på Länsstyrelsens webbplats, www.lansstyrelsen.se/vasterbotten.

Villkor

1. När får jakten bedrivas?

Jakten får bedrivas från och med den 21 augusti 2018 till och med den 15 oktober 2018 eller den tidigare tidpunkt då jakten i området avlyses.

Länsstyrelsen erinrar om att björn enligt 9 § jaktförordningen får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.

2. Var och hur många djur får fällas?

Länet delas in i två jaktområden: området ovanför (väster om) odlingsgränsen och området nedanför (öster om) odlingsgränsen.

Jakten omfattar högst 28 björnar, varav högst 18 får fällas nedanför odlingsgränsen i Västerbottens län.

Björn får jagas i hela länet, med undantag för de områden där jakt efter björn inte är tillåten enligt andra bestämmelser.

3. Vilka djur får fällas?

Samtliga björnar med undantag för björnhona som åtföljs av ungar samt de ungar som följer björnhona (oavsett ungarnas ålder).

4. Jaktmedel m.m.

Hundar

Högst två hundar som ställer eller förföljer en och samma björn får användas samtidigt.

Åtlar

Licensjakt efter björn med stöd av detta beslut får bedrivas med hjälp av åtel. Hur åteljakt får genomföras regleras i detalj i Bilaga 2 till detta beslut.

Åtel ska anmälas av åtelansvarig till Länsstyrelsen. Anmälan ska göras skriftligt med vanlig post (Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå) eller e-post (vasterbotten@lansstyrelsen.se). Anmälan ska ha kommit in till Länsstyrelsen i god tid innan åtling ska påbörjas på platsen.

Anmälan ska innehålla

1. Namn, adress och telefonnummer av åtelansvarig;
2. Uppgift om i vilken kommun åteln ska anläggas;
3. Åtelplatsens exakta koordinater;
4. Information om när åtling ska påbörjas vid platsen.

Halvautomatiska vapen

Magasinkapaciteten för halvautomatiska vapen får vara upp till fem patroner under licensjakt efter björn 2018.

5. Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter björn på det jaktområde där han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter björn. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

6. Björnjägarens ansvar

Var och en som jagar björn ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där björnjakt bedrivs. Den som fäller en björn sedan jakten avlysts kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen om man av oaktsamhet inte hållit sig informerad.

7. Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:3) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn specificeras jaktledarens ansvarsområden rörande björnjakten.

Jaktledaren svarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten följs.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen (17 § andra stycket jaktförordningen). Hund som används vid eftersök av påskjuten björn bör vara särskilt tränad i att spåra björn.

Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar och gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och att ha löst jaktkort (viltvårdsavgift).

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han/hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han/hon årligen före jakten bör ha förvärvat sig om att vapnet är inskjutet och att han/hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter björn.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna med skadskjutning av björn, uppmana jaktdeltagarna att endast skjuta med stöd och att endast skjuta rena sidoskott mot stillastående björnar.

Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fälld björn till Länsstyrelsen utan dröjsmål och *senast klockan 21* samma dag djuret fällts.

8. Anmälan av fälld eller påskjuten björn

Fälld björn ska anmälas av skytten till Länsstyrelsen *utan dröjsmål och senast klockan 21* samma dag djuret fällts. Anmälan av påskjuten björn ska göras av skytten till Länsstyrelsen *snarast*. Påskjutning definieras i detta beslut enligt följande: *Skott har avlossats mot en björn med avsikt att fälla denna men det har inte konstaterats att björnen har träffats av kulan.*

Anmälan ska ske till telefon 010-225 41 15. Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten;
2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare;
3. När björnen fällts eller påskjutits (datum och klockslag);
4. Var björnen fällts (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000);
5. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa;
6. Vilket jaktsätt som användes.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontakter skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

9. Platsundersökning och eftersök av påskjuten björn

Den som påskjutit björn ansvarar tillsammans med jaktledaren för att platsundersökning genomförs för att undersöka om björnen är skadad eller inte.

Den som påskjutit björn ansvarar tillsammans med jaktledaren för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att den påskjutna björnen är oskadad. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:3) ska eftersök genomföras tills dess:

1. djuret påträffats dött,
2. djuret påträffats skadat och avlivats,
3. kulan från det avlossade skottet anträffas på en plats som utesluter att björnen skadats, eller
4. djuret inte kan anträffas.

Jaktledaren ska till Länsstyrelsens besiktningsman redovisa hur platsundersökning eller eftersök genomförts. Jaktledaren ska uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningsman och tillsammans med besiktningsmannen och den som påskjutit björnen genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningsmannen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett B3 *Påskjuten björn – platsundersökning och eftersök* (Bilaga 3).

10. Besiktning av fälld björn

Länsstyrelsens besiktningsmän besiktar samtliga fällda djur. Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i blankett B1 *Registrering av fälld björn* (Bilaga 4) och blankett B2 *Besiktning, provtagning och märkning av fälld björn* (Bilaga 5).

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för länsstyrelsens besiktningsman. Länsstyrelsen rekommenderar, för att underlätta besiktningsmannens arbete, att skytten sätter in en pinne i munnen på björnen för att hålla den öppen innan likstelheten inträder.

Från alla fällda björnar tar besiktningsmannen följande prover som tillfaller staten: 1) första premolaren (liten kindtand), 2) könsdelar, 3) hårprov, 4) hudprov, 5) muskelprov (ca 50 g) samt 6) i förekommande fall den största

spenen från björnhonor. Proverna sänds, genom besiktningsmannens försorg, till Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA.

Skinnet efter björn som fällts vid licensjakt märks med mikrochip av länsstyrelsens besiktningsman vid besiktningen, varvid bifogad blankett B2 *Besiktning, provtagning och märkning av fälld björn* (Bilaga 5) används. Kraniet ska märkas inom sex månader av kraniets ägare med mikrochip och enligt instruktioner som överlämnas vid besiktningen. Märkningen är ett bevis på att djuret fällts lagligt. Ägaren till skinnet eller kraniet är ansvarig för att märkning sker.

Om besiktningsmannen så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Om skytten på besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa det fällda djurets kropp eller att lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela björnen eller värdet av densamma staten. Björn alternativt delar av björn som inte märks enligt bestämmelserna ovan tillfaller staten.

Sändare eller annan teknisk utrustning som finns på björnar tillvaratas av besiktningsmannen.

Ytterligare upplysningar

Aktuell information om återstående tilldelning

Länsstyrelsen tillhandahåller en telefonsvarare med aktuell information om hur många djur som fällts och vad som återstår av tilldelningen. Denna telefonsvarare nås via telefonnummer 010-225 41 15. Informationen uppdateras minst en gång per dygn.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen.

Avräkning

Länsstyrelsen beslutar huruvida en påskjuten björn ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjuten björn avräknas såvida inte kulan från det avlossade skottet anträffas på en plats som utesluter att björnen skadats eller det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att björnen inte skadats.

Fälls djur med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt är tillåten efter björn, så avräknas dessa djur inte licenstilldelningen.

Jakträttshavarens rätt till delar av björnen

Under förutsättning att ovan nämnda uppgifter har rapporterats, att samtliga prover har insamlats samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller övriga delar

av björnen jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta en fälld björn till annan person.

Om jakträttshavaren inte vill behålla björnen enligt ovan ska jakträttshavaren i sådana fall meddela polisen var björnen lämnats.

Försäljning av kött, skinn m.m.

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av björnskin, björnkött eller andra delar av björn samt kommersiell förevisning av björn är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För björnar skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverkets¹ CITES-intyg om undantag från förbudet inhämtas från Länsstyrelsens besiktningsman. Björnens ägare kan då sälja hela eller delar av björnen vid ett tillfälle och till en mottagare. För ytterligare försäljning av delar av björnen krävs nytt/nya CITES-intyg. Om den nye ägaren vill sälja delarna vidare, krävs nytt CITES-intyg från Jordbruksverket.

CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av björn eller produkter av björn till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida.²

Beträffande slakt- och köttshantering hänvisas till Livsmedelsverket och deras hemsida³, där det finns information om köttshantering, viltslakterier m.m.

Jakt efter björn på statens mark ovan odlingsgränsen

För att få jaga björn på statens mark ovan odlingsgränsen behövs tillstånd från Länsstyrelsen. Endast personer boende i fjällkommun kan få sådana jakttillstånd. Ansökningstiden för årets björnjakttillstånd gick ut den 1 juni 2018.

Personer med enskilda jakttillstånd för björn kan bjuda in högst två personer som gäster i jakten. Jaktgäster och deltagare i jaktarrangemang ska anmälas till Länsstyrelsen senast 14 dagar före jaktstart. För arrangemang för personer boende utanför fjällkommun ska arrangören vara registrerad hos Länsstyrelsen som medlem i älgjaktslag eller tillhöra en sameby. Priset för björnjakttillstånd, gästjakttillstånd och medverkan i arrangemang är 500 kr per person. Ortsbojaktlag får jaga björn på de tider älgjakt upplåts.

¹ Jordbruksverket, adress: 551 82 Jönköping, telefon kundtjänst: 0771-223 223, e-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se.

² www.jordbruksverket.se

³ www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/produktion-av-livsmedel/jakt/

Hantering av personuppgifter

När åtlar för björnjakt anmäls, när fällda eller påskjutna björnar rapporteras in och när fällda djur besiktigas samlar Länsstyrelsen in personuppgifter. Information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Annan tillämplig lagstiftning

Länsstyrelsen erinrar om bestämmelserna i 27 § jaktlagen avseende grundreglerna för jaktens bedrivande och om vad som sägs i 31 § samma lag om användning av motordrivna fortskaffningsmedel.

Länsstyrelsen hänvisar också till de inskränkningar som görs i 9 § jaktförordningen gällande jakttiden och till vad som sägs i bilaga 5 samma förordning om förbjudna medel och metoder för fångst och dödande.

I 11 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt finns regler avseende godkända kulgevär.

I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:43) om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattningsmedel animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur, finns bestämmelser som är relevanta bl.a. för användning av delar och produkter från djur vid åtling.

Vid användning av automatiska kameror, t.ex. i samband med åteljakt på björn, behöver tillämpliga bestämmelser i dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation) kring insamling (här genom fotografering) och hantering av personuppgifter beaktas.

Rekommendationer

För att undvika skadeskjutningar av björn rekommenderar Länsstyrelsen att jägare som avser att delta i björnjakt övningskjuter på björnfigur samt avlägger "Björnpasset" eller motsvarande.

I enlighet med 4 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) rekommenderar Länsstyrelsen att inte fälla ensamma årsungar av björn.

I enlighet med 5 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) rekommenderar länsstyrelsen att hundarna inte byts under jakt på en och samma björn och under en och samma dag. Länsstyrelsen rekommenderar även att hund som används vid jakten inte har ett arbetssätt som syftar till att hålla björnen i rörelse kontinuerligt. Skälet till detta är att björnar inte är uthålliga för stress under längre tid och bl.a. kan bli överhettade. Enligt 27 § i jaktlagen ska jakt bedrivas på så sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

Björnskyttar ombeds att i förekommande fall tillsammans med besiktningsmannen fylla i det frågeformulär gällande björnjakt som tillhandahålls av SVA och Norsk institutt for naturforskning (NINA).

Länsstyrelsens motiv för beslutet

Skäl för licensjakt

Enligt svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen *En ny rovdjursförvaltning* (prop. 2008/09:210) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att minska rovdjurs påverkan på bytesdjur, att bibehålla deras skygghet för människor, att stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen och att öka acceptansen för rovdjur.

Regeringen skriver vidare att björnstammen i Sverige under lång tid har ökat utan att skadefrekvensen har ökat i motsvarande grad. Regeringen menar vidare att björnstammen har gynnsam bevarandestatus och att den normala jaktformen därför bör vara licensjakt.

Även om den svenska björnstammen bedöms ha minskat från cirka 3 300 till cirka 2 800 björnar på senare år så är populationen relativt stor. P.g.a. populationsminskningen har arten år 2015 dock återigen tagits upp i den svenska rödlistan och björnen har av Artdatabanken bedömts som nära hotad. Naturvårdsverket angav i en skrivelse till Europeiska unionen år 2013 att referensvärdet för björnens populationsstorlek i Sverige är 1 400 individer, vilket är den nedre gränsen för att björnstammen ska ha gynnsam bevarandestatus.

I propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191) bedömer regeringen att samtliga rovdjursarter i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus och menar att Naturvårdsverkets möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna bör utökas. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art, så att hänsyn kan tas till bl.a. vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

I den nationella förvaltningsplanen för björn bedömer Naturvårdsverket att licensjakt är en effektiv, kontrollerbar och hållbar del av en aktiv björnförvaltning om den sker i begränsad omfattning. Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och björn. När inventeringar visar att stammen ligger över det nationella referensvärdet kan licensjakt utgöra en av flera åtgärder i förvaltningen för att minska risken för socioekonomiska konsekvenser.

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av rovdjur på populationsnivå⁴.

⁴ Linell m.fl. 2008. Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe report prepared for the European Commission (contract 070501/2005/424162/MAR/B2).

Riktlinjerna antogs av kommissionen 2008 och de kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande:

From a conservation point of view there is no principle reason why large carnivore populations cannot tolerate some levels of lethal control or be managed under the same type of harvest system as wild ungulates or game birds, provided that the harvest is well managed. Proper management in this case requires effective monitoring of the population size, the setting of appropriate quotas and hunting seasons, and careful enforcement of these regulations.

Högsta förvaltningsdomstolen⁵ har funnit att det är möjligt att tillåta jakt med stöd av undantagsreglerna i artikel 16.1 e i Art- och habitatdirektivet. Baserat på detta har Förvaltningsrätten i Luleå⁶ funnit att det är möjligt att besluta om licensjakt, i det citerade målet på lodjur, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. I ovan nämnda beslut har Högsta förvaltningsdomstolen anfört att det vid bl.a. jaktbeslut måste tas hänsyn, förutom till artskyddet, även till andra intressen. Enligt artikel 2.3 i art- och habitatdirektivet är sådana intressen ekonomiska, sociala och kulturella behov samt regionala och sociala särdrag.

Juridiska förutsättningar för licensjakt efter björn

Art- och habitatdirektivet förbjuder avsiktligt dödande av bland annat björnar. De möjligheter till undantag från förbudet som direktivet medger genomförs med motsvarande bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). I 23 c § jaktförordningen regleras förutsättningarna för licensjakt efter stora rovdjur: om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde får beslut om jakt meddelas. Jakten måste också vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning och ske selektivt och under strängt kontrollerade former.

Bestämmelsen motsvarar Art- och habitatdirektivets artikel 16.1.e. Artikeln stadgar att om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om undantag från fredning meddelas. Ytterligare förutsättningar är att undantaget tillåts under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning. Undantaget får enbart röra vissa exemplar av arten i en begränsad mängd, som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Enligt 23 d § jaktförordningen får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter björn. Enligt 24 a § i samma förordning får Naturvårdsverket delegera

⁵ Dom i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16, meddelad den 30 december 2016

⁶ Dom i mål 2703-16, meddelad den 9 februari 2017

rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger den fastställda miniminivån.

Naturvårdsverket har överlämnat rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i Norra och i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet för perioden 1 maj 2018 till 30 november 2019. Naturvårdsverket har betonat i sitt delegeringsbeslut att länsstyrelserna måste bedöma om ett beslut om jakt uppfyller de förutsättningar för licensjakt som anges i 23 c § jaktförordningen.

Enligt Kammarrätten i Stockholm⁷ är det nödvändigt att det i beslut om undantag från bestämmelserna i artikel 16.1 i Art- och habitatdirektivet anges ett syfte när insamling av djur ska ske, i det här fallet genom licensjakt. Syftet ska vara acceptabelt och undantaget ska vara ändamålsenligt och proportionerligt.

Licensjaktens syften

Förvaltning av rovdjur är en mångfacetterad verksamhet. I renskötselområdet upptas en stor del av verksamheten av rennäringens problem med rovdjur. Det finns en rad olika åtgärder som kan tillämpas för att minska rovdjursproblem. Beroende på problembild samt de tidsmässiga och rumsliga förutsättningarna är olika åtgärder lämpliga för detta vid olika tillfällen. På en småskalig nivå är skyddsjakt och ibland andra åtgärder än jakt möjliga att tillämpa. På en storskalig nivå är licensjakten den lämpligaste åtgärden.

Förutom rennäringen påverkas även tamdjurshållningen, biodlingen, älgjakten och allmänhetens psykosociala miljö av björnens närvaro.

Övergripande syften med licensjakt efter björn är att bidra till att nå riksdagens målsättning om maximalt 10 procents förluster inom rennäringen på grund av rovdjurspredation, att bidra till gynnsamma psykosociala förutsättningar för befolkningen i Västerbotten, att minska risker för hälsa och säkerhet hos de som bor och verkar i björntäta områden, att minska de negativa och öka de positiva socioekonomiska effekterna av rovdjursförekomst samt att bidra till att rovdjuren och rovdjursförvaltningen upplevs som legitima av befolkningen i länet och i landet.

Mer specifika syften med licensjakten är att följa det beslut om målsättningar för björnstammen som Viltförvaltningsdelegationen i Västerbotten har tagit (dnr. 511-5851-2015; att det ska finnas 350 björnar i länet, men att stammen får fluktuera mellan 288 och 432 individer), att nå länets målsättningar för björnstammens storlek, utbredning och dynamik, att nå länets målsättningar för problembildens omfattning inom renskötseln, dvs. maximalt 10 procents förluster på grund av rovdjurspredation inom länets samebyar, samt att bidra till att björnen betraktas som resurs snarare än skadedjur av länets befolkning.

⁷ Dom i mål nr 3273-13, meddelad den 14 november 2014

Licensjakt, det vill säga en populationsreglerande jakt i syfte att anpassa stammens täthet, storlek och tillväxt, är en viktig och grundläggande komponent i förvaltningen av lodjur och björn i Sverige och i Västerbottens län.

Den bärande tanken med rovdjursförvaltningen i renskötselområdet är att skadorna för renskötseln ska begränsas så att de hamnar under den av riksdagen antagna toleransnivån. Detta ska ske på ett sätt som har så små konsekvenser för rovdjursstammarna som möjligt. Ett led i denna strävan är Länsstyrelsens fastställande av förvaltningsmål och förvaltningsintervall för björnstammen. Licensjakt kan användas för att reglera björnarnas antal, utbredning, täthet och tillväxt som ett långsiktigt förebyggande verktyg för att nå de uppsatta förvaltningsmålen.

Att rovdjuren förorsakar allvarlig skada inom rennäringen har visats i olika sammanhang⁸. Inom ramen av ett regeringsuppdrag har Sametinget och Naturvårdsverket sammanställt förlustsiffror och bedömt olika rovdjursarters påverkan på rennäringen⁹. Kunskapen om rovdjursskador inom rennäringen har legat till grund för regeringens förslag om en toleransnivå på 10 procent som även beslutats av riksdagen.

Licensjakten är ändamålsenlig

Ett övergripande syfte med jakten är att minska björnarnas socioekonomiska och psykosociala påverkan på rennäringen. Denna påverkan består av två delar – den skada som björnarna gör genom att äta renar och att skingra hjordar, och den oro som björnarna sprider bland renskötarna genom sin närvaro och den risk för angrepp på renar som detta medför¹⁰. Båda dessa delar kan åtgärdas genom att man hindrar björnarna från att komma åt renarna. Under kort tid och i små områden kan detta göras med förebyggande åtgärder som t.ex. stängsling, bevakning, utfodring eller flytt av renhjordar med mera. Sådana insatser är dock inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller en hel björnpopulation och på lång sikt. Att genomföra sådana åtgärderna på denna skala är alltför resurskrävande och skulle kunna påverka den traditionella renskötseln negativt samt riskera att ha en negativ miljöpåverkan.

Man kan även hindra björnarna från att komma åt renar genom att avlägsna individerna. Detta kan göras genom att flytta björnarna eller genom att avliva dem. Att flytta vilda rovdjur är en åtgärd som är tveksam ur djuretiskt

⁸ T.ex. Hobbs m.fl. 2012. Native predators reduce harvest of reindeer by Sami pastoralists. - Ecological Applications 22:1640–1654.

⁹ Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

¹⁰ Jämför redogörelsen för vargens påverkan på rennäringen: Naturvårdsverket 2015. Analys och redovisning av hur socioekonomin påverkas av en vargpopulation som har gynnsam bevarandestatus i Sverige. - Skrivelse regeringsuppdrag att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm), NV-02945-15.

perspektiv eftersom fångst, hantering, transport och utsättning påverkar djuren kraftigt och ökar deras mortalitet¹¹. Dessutom är det svårt att hitta områden där befolkningen accepterar utsättning av rovdjur och speciellt av sådana individer som tidigare har ställt till med problem.

Att avliva björnar kan göras främst genom skyddsjakt eller licensjakt. Jaktförordningens 28 § är svår att använda inom rennäringen, eftersom angrepp av rovdjur på renar sällan observeras av personer som är beväpnade. Skyddsjakt på skadegörande individer är en administrativt omfattande åtgärd, den är vanligtvis händelsestyrd (dvs. inte planerad i förväg), den är oftast kostsam, den kan vara kontroversiell, och den har en effekt bara på kort sikt och inom ett begränsat område. Dessutom exkluderar skyddsjakten oftast den icke renskötande lokalbefolkningen och minskar dess möjligheter till att nyttja björnarna som resurs, då djuren som fälls vid skyddsjakt vanligtvis tillfaller staten.

Licensjakt däremot är en väl grundad och planerad förvaltningsinsats och en inkluderande företeelse där rennäring och lokalbefolkning kan samverka till ömsesidig nytta, där björnarna kan vara en uppskattad resurs istället för skadedjur, och där den socioekonomiska och psykosociala påverkan både på rennäringen och på andra delar av befolkningen minskar samtidigt som jakten kan generera inkomster för befolkningen i länet. Därmed förväntas acceptansen för björnarna men också för rovdjursförvaltningen att öka.

Allvarlig skada

Länsstyrelsen arbetar intensivt med förvaltningsverktyget samt toleransnivån för renskötelsen. Förvaltningsverktyget är en strukturerad samrådsprocess som bygger på att länsstyrelser och samebyar i samråd och utifrån ett adaptivt förhållningssätt fastställer hur man lokalt kan upprätthålla en hållbar renskötsel och bidra till en gynnsam bevarandestatus för rovdjuren. Förvaltningsverktyget används som ett redskap i den regelbundna dialogen mellan länsstyrelse och sameby inom ramen för förvaltning av rovdjur och här nedan beskrivs hur Länsstyrelsen arbetar med verktyget.

På nationell nivå har björnens predation på ren uppskattats totalt till mellan 3 500 och 7 500 dödade renar per år¹². Enligt en undersökning som har genomförts i två skogssamebyar i Norrbotten dödar varje björn som befinner sig i renarnas kalvningsland i genomsnitt 11 renkalvar per år.¹³

Enligt Sametingets och Naturvårdsverkets sammanställningar ligger många samebyar på förlustsiffror långt över 10 procent, men skillnaderna mellan samebyarna kan vara stora. Att ta fram konkreta siffror för varje sameby har visat sig vara ganska komplicerat, i och med att väder och vind styr hur bra samlingen av renar fungerar och därmed hur tillförlitliga inräknade siffror

¹¹ Jämför erfarenheterna från flytt av varg i Sverige och från flytt av problembjörnar i USA.

¹² Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

¹³ Karlsson m.fl. 2012. Björnpredation på ren och potentiella effekter av tre förebyggande åtgärder. – Rapport från Viltskadecenter 2012:6.

är. Det finns idag ingen enkel metod för att mäta predationstakten på små renkalvar mellan födseln och kalvmärkningen och det har visat sig vara svårt att införa metoder för bokföring av renarnas kön vid slakt.

Sammantaget gör detta att Länsstyrelsen idag inte har bra och kvantitativa siffror på vilka skador björnar förorsakar inom varje sameby i länet. Sameetinget håller dock för närvarande på att lansera en webbaserad applikation för beräkning av rovdjursskadornas omfattning i renhjordarna, det så kallade toleransnivåverktyget. Detta verktyg ska göra det möjligt att på ett strukturerat sätt samla in kvantitativ information om förlusternas omfattning och att inom kort göra informationen tillgänglig för rovdjursförvaltningen.

Å andra sidan har regelbundna möten inom ramen av arbetet med förvaltningsverktyget mellan Länsstyrelsen och samebyarna fört med sig en omfattande kvalitativ kunskap om vilka problem björnar förorsakar, med avseende både på företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala effekter och på frågor rörande den upplevda legitimiteten av rovdjursförvaltningen. Detta för med sig att Länsstyrelsen kan bedöma problembildens omfattning på ett relativt tillförlitligt sätt, även om skadebilden inte exakt kan beskrivas i termer av antal döda renar eller kronor och ören. En uppföljning av problembilden görs vid de regelbundna mötena mellan Länsstyrelsen och varje enskild sameby.

Förutom att åtgärda företagsekonomiska effekter av björnpredation är ett ytterligare syfte med licensjakten att minska den negativa socioekonomiska och psykosociala påverkan som rovdjuren kan ha, både inom och utanför rennäringen. Länsstyrelsen bedömer att licensjakt efter björn har en utpräglad positiv socioekonomisk effekt utanför rennäringen.

Björnar är stora och kraftfulla djur och de kan potentiellt vara farliga för människor. Björnangrepp på människor förekommer i Sverige, och så är också fallet i Västerbotten, där senaste björnangreppet med personskador inträffade hösten 2014. Frekvensen av björnangrepp är mycket låg trots att det finns många björnar och många människor som samtidigt rör sig i Västerbottens natur. Trots detta upplever många människor en så stor olust inför tanken att kunna träffa på björn att detta påverkar deras vardag negativt¹⁴. Denna negativa psykosociala påverkan kan lindras med hjälp av licensjakt, som bidrar till att minska antalet djur i de björntätaste områdena. De genomförda spillningsinventeringarna har visat en omfördelning av björnstammen mellan olika delar av länet under senare år, som korrelerar med jaktuttaget.

Skyddsjakt inget alternativ

Skyddsjakt är inget lämpligt alternativ till licensjakt. Såvida inte skyddsjakterna genomförs i stort antal så har dessa svårt att ha en populationsreglerande effekt. Vid skyddsjakt ska problematiska individer avlägsnas snabbt och effektivt. Ofta involveras ett fåtal personer och det kan tillämpas meto-

¹⁴ Jämför Ericsson m.fl. 2010. Om svenskars rädsla för stora rovdjur, älg och vildsvin. – Rapport 2010:1, SLU.

der som vid vanlig jakt inte är tillåtna. De fällda djuren omhändertas vanligtvis av myndigheterna. Rovdjuren får en karaktär av skadedjur och kostnaderna för samebyn eller andra skadelidande kan bli höga. Jakten får oftast bedrivas på annans jaktområde och med metoder som kan upplevas som osportsliga, vilket kan öka motsättningar mellan ortsbefolkning och samebyn. Ortsbefolkningen rapporterar ofta att man upplever att skyddsjakter som genomförs konkurrerar med de egna möjligheterna att bedriva licensjakt och att nyttja en naturresurs som finns i närområdet.

Vid licensjakt har många personer möjlighet att jaga, och det finns ett stort intresse för jakt efter rovdjur i Västerbottens län. Jakten bedrivs med traditionella metoder och har acceptans i stora delar av befolkningen. I viss mån finns det möjlighet att sälja jaktupplevelser till betalande gäster (som med alla annan licensjakt). Skytten får behålla det fällda djuret (när det gäller björn) eller delar av det (när det gäller lo), vilka sedan också kan säljas vidare. Sammantaget gör detta att björnarna betraktas som resurs, attityderna är relativt positiva gentemot arten och det finns en acceptans för artens förekomst och förvaltning bland länets befolkning¹⁵.

Ingen annan lämplig lösning

Alternativa metoder till jakt diskuteras vid varje beslut om skydds- eller licensjakt efter rovdjur som tas av myndigheterna. Det finns sammanställningar¹⁶ för detta och även genomförda tester¹⁷ av olika metoder. I vissa lägen kan alternativa metoder till jakt vara en annan lämplig lösning, men detta gäller i de fall där problembilden är konkret och väl avgränsad i tid och rum. När det gäller renskötseln kan samling av renhjorden, utökad bevakning, utfodring, tillfällig stängsling, flytt av renar till alternativa betesmarker, flytt med lastbil istället för till fots med mera vara framgångsrika. De flesta metoderna är mycket kostsamma och det är vanligtvis svårt för samebyn att hitta finansiering för sådana åtgärder, vilket försvårar deras tillämpning.

När det gäller stora områden och långa tidsperioder är de flesta alternativa åtgärderna omöjliga att använda. Renarna rör sig i enlighet med sin natur i årstidsbundna vandringar över enorma områden. Väder och vind gör att denna dynamik ser lite olika ut från år till år. Den stora rumsliga skalan gör att byggnadstekniska lösningar får anses vara omöjliga att realisera på sameby- eller länsnivå, det går helt enkelt inte att bygga tillräckligt många anläggningar och dessutom lyckas sätta dem på rätt plats, eftersom vad som är rätt plats kan variera från år till år.

¹⁵ Sandström m.fl. 2014. Attityder till rovdjur och rovdjursförvaltning. – Rapport 2014:1, Umeå universitet och SLU.

¹⁶ T.ex. Sametinget & Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

¹⁷ T.ex. Karlsson m.fl. 2012. Björnpredation på ren och potentiella effekter av tre förebyggande åtgärder. – Rapport från Viltskadecenter 2012:6.

Den långa tidsskalan gör att arbetsintensiva metoder skulle medföra enorma kostnader. En alltför stor påverkan på renarnas naturliga beteende skulle innebära att rennäringen förlorar sin extensiva och uthålliga karaktär och att renskötselns möjligheter minskar att vara en viktig traditionsbärare i samernas samhälle.

Länsstyrelsen och samebyarna har i samverkan identifierat och avgränsat problemområden, där problembilden kan hanteras på andra sätt än genom licensjakt. I länet som helhet är dock licensjakt den enda metoden som kan användas för att hålla björnstammen på en nivå som motsvarar målsättningarna för arten i länet, vilka i sin tur ska bidra till att uppnå de mål som riksdag och regering satt upp rörande toleransnivå med mera. Utan licensjakt ökar björnstammen, vilket ökar behovet av skyddsjakt, med höga kostnader, minskad acceptans och en möjlig ökning av motsättningar mellan rennäringen och Ortsbefolkningen som följd. Också den illegala jakten på björn kan tänkas öka, även om det – i avsaknad av sändarmärkta djur – är svårt att uppskatta dess omfattning.

Selektivitet

Licensjakten är mycket selektiv i och med att inte alla djur får fällas, utan honor med ungar och ungar som följer en hona är fredade. Jakt tillåts också vid åtel. Vid användning av åtel för vakjakt kan ett urval ske bland de björnar som besöker åteln.

Länet delas in i två jaktzoner och en särskild jaktkvot tillämpas i varje zon. Resultat från tidigare års licensjakter visar att jakten på detta sätt kan styras på regional nivå, samtidigt som det fälls flest björnar i de områden i varje jaktzon där det finns flest djur. På så sätt kan den eftersträvade utjämningen av björntätheten åstadkommas.

Jakten får dessutom endast bedrivas under viss tid. Sammanlagt menar Länsstyrelsen att jakten därmed når den graden av selektivitet som är nödvändig.

Strikt kontrollerade former

Beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar och beslutet har förenats med en lång rad villkor. Jägarna ska hålla sig informerade om återstående tilldelning och anmäla fällda och påskjutna björnar till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen besiktigar de fällda djuren och kan besöka skottplatser. Tillsyn genomförs vid åtlarna som anläggs för att jaga björn och åteljägarna behöver lämna in en dokumentation av sin verksamhet. En omfattande uppsättning prover samlas in från de fällda djuren och lämnas in till Statens veterinärmedicinska anstalt, där undersökning sker och där åldersbestämning genomförs. Det görs även DNA-analyser av insamlade prover och de fällda björnarnas identitet jämförs med resultat från spillningsinventeringarna. Länsstyrelsen menar att dessa åtgärder säkerställer att jakten sker under strikt kontrollerade former.

Begränsad omfattning

Länsstyrelsen känner inte till att EU-kommissionen skulle ha yttrat sig i detalj angående licensjakt efter björn. Däremot har Kommissionen år 2002 uttalat sig över det antal lodjur som skulle kunna jagas i Lettland med stöd av artikel 16.1. e i Art- och habitatdirektivet under en jaktsäsong. Av en population om 600–650 individer före jakt ansåg kommissionen att ett uttag av 50 individer, motsvarande 7,7–8,3 procent av populationen, utgör en tillräckligt begränsad mängd och därmed är i överensstämmelse med direktivet. Detta under förutsättning att staten har antagit en förvaltningsplan för arten som har beaktats inför jakten samt att jakten inte försvårar upprätthållandet av den gynnsamma bevarandestatusen för arten.

Licensjakt efter björn bedöms både i den nationella och i den regionala förvaltningsplanen för arten som lämplig åtgärd som är en effektiv och hållbar del av en aktiv björnförvaltning om den genomförs i begränsad omfattning.

Ett licensjaksuttag av 28 djur ur en population som beräknas uppgå till mellan 350 och 360 individer motsvarar cirka 7,9 procent av djuren. Tillsammans med den hittills genomförda skyddsjakten på 4 djur utgör uttaget därmed 9 procent av stammen. Därmed ligger uttaget något över den omfattning som EU-kommissionen tidigare har godkänt när det gäller lodjur i Lettland.

Lämplig jakt med hänsyn till nuvarande björnstam

Med hjälp av tre i Västerbotten genomförda spillningsinventeringar har björnstammens storlek beräknats för åren 2004, 2009 och 2014. Björnstammen ökade mellan 2004 och 2009, men var stabil mellan 2009 och 2014. Ökningen i björnstammen skedde under en period när den kända dödligheten uppgick i genomsnitt till 5,8 procent av det totala antalet björnar per år, eller 3,9 procent av alla honor i stammen. Under perioden då björnstammen hölls på samma nivå utgjorde dödligheten 7,8 procent av det totala antalet björnar per år, eller 5,7 procent av honorna.

Målsättningen är nu att försiktigt minska björnstammen ner till målnivån 350 djur. Denna minskning kan åstadkommas med ett uttag som bidrar till en total dödlighet bland björnarna som överstiger 8 procent av hela björnstammen eller 6 procent av honorna. Redan vid licensjakterna 2015, 2016 och 2017 sattes tilldelningen på en nivå som skulle leda björnstammen åt detta håll och vid årets licensjakt fortsätter detta arbete. Björnprojektet har tidigare beräknat att ett uttag av 8–10 procent av honorna är långsiktigt hållbart. Dessa beräkningar baserades på två studieområden i Sverige, där man hade följt björnhonors livshistoria i täta björnpopulationer. I Västerbotten har vi inte några forskningsbjörnar, men istället för att göra teoretiska beräkningar kan vi använda faktiska mätvärden av björnstammens storlek och utbredning vid tre olika tillfällen samt statistik om dödligheten bland björnarna. Västerbottens egna data indikerar att Björnprojektets beräkningar är för progressiva för att kunna användas i länet. Dödligheten bland honorna bör hållas på en lägre nivå än vad forskarna har rekommenderat, vilket möjligen beror på det faktum att björnstammen i länet ännu inte är mättad.

Länsstyrelsen bedömer att den totala kända dödligheten bland björnarna i länet bör uppgå till 35 björnar under år 2018, eftersom björnstammen ska minskas något. Dessa 35 björnar skulle utgöra cirka 10 procent av den totala populationen och skulle föra med sig en dödlighet bland de vuxna honorna som uppgår till ca 7,8 procent. Fyra björnar har redan fällts under vårens skyddsjakter och två björnar har dödats av tåg. Länsstyrelsen bedömer därför att ett uttag av 28 björnar under licensjakten är lämpligt, samtidigt som det finns utrymme för att ytterligare någon björn dör i andra sammanhang. Den totala dödligheten ligger därmed ungefär 2 procentenheter högre än uttaget som höll stammen på en stabil nivå under perioden 2009–2014.

Länsstyrelsen bedömer att björnstammen med detta uttag inte riskerar att hamna under miniminivån för länet (110 björnar), utan att uttaget bidrar till att nå förvaltningsmålet (350 björnar). Det finns även utrymme för skydds-jakt efter ytterligare djur om sådan skulle bli nödvändig framöver.

Länsstyrelsen bedömer vidare att det är lämpligt att bedriva licensjakt i hela länet och att två jaktområden tillämpas för att rennäringens behov av en minskad björnstam i kalvningslanden bättre ska kunna tillgodoses. Möjligheten till jakt i hela länet möjliggör för var och en med rätt att jaga björn att nyttja björnstammen som värdefull resurs, samtidigt som de flesta björnarna kommer att fällas i mer björntäta områden, vilket bidrar till att björntätheten utjämnas mellan olika delar av länet.

Björnförvaltningen i Västerbotten är välstrukturerad och har bra kunskap om björnarnas antal och utbredning i länet efter tre genomförda spillningsinventeringar. Björnjakten i Sverige under perioden 1943–2013 har nyligen utvärderats av Skandinaviska Björnprojektet med avseende på målsättningar för björnstammen och hur väl förvaltningen uppfyller dessa¹⁸. Det konstateras bland annat att Västerbotten är det län som bäst har lyckats med björnförvaltningen under senare år.

Gynnsam bevarandestatus

Antalet björnar i Sverige har beräknats till ca 2800 djur hösten 2013.¹⁹ Antalet i norra rovdjursförvaltningsområdet uppskattas idag till drygt 2000 björnar. Licensjakt efter björn bedrivs i samtliga län med fast förekomst av arten. Syftet är i samtliga län att nå de långsiktiga förvaltningsmålen som är satta och som bland annat syftar till att bibehålla en gynnsam bevarandestatus för arten. Licensjaksbesluten tar i sin tilldelning även hänsyn till de skyddsjakter på björn som genomförs.

Det är idag oklart hur många björnar som kommer att tilldelas under höstens licensjakt i norra rovdjursförvaltningsområdet. Länsstyrelsen utgår ifrån att den totala dödligheten av björn i år kommer att ligga på ungefär samma nivå som 2017, där 223 döda björnar listas för norra området i Rovbase

¹⁸ Swenson, J. m.fl. 2017. Challenges of managing a European brown bear population; lessons from Sweden, 1943–2013. – Wildlife Biology 2017: wlb.00251

¹⁹ Kindberg, J. & Swenson, J. 2014. Björnstammens storlek i Sverige 2013 – länsvisa skattningar och trender. – Rapport 2014-2 från det Skandinaviska björnprojektet.

(www.rovbase.se). Enligt de tidigare beräkningarna skulle björnstammen bestå av ca 2000 björnar. Uttaget på 223 björnar år 2017 motsvarar ca 11 procent av denna björnstam i norra området, där den potentiella tillväxten har uppskattats till 12–13 %.²⁰ Dödligheten i Västerbottens län utgör cirka 10 procent av stammens uppskattade storlek, givet en licensjakt på 28 djur. Uttaget i norra rovdjursförvaltningsområdet ligger därmed på en nivå som får betraktas som långsiktigt uthållig och i överensstämmelse med målsättningen att bibehålla björnstammens gynnsamma bevarandestatus i dess naturliga utbredningsområde i Sverige. Uttaget i Västerbotten ligger på en nivå som bidrar till en försiktig minskning av björnstammen i länet, ner till förvaltningsmålet, som ligger mer än 200 procent högre än den fastlagda mininivån.

Områdesindelning

I detta beslut återgår Länsstyrelsen till den områdesindelning som fastställdes 2006 i den regionala förvaltningsplanen för björnen och som har tillämpats under björnjakten sedan dess, med undantag för åren 2015–2017. Området ovanför odlingsgränsen särbehandlas på så sätt att samtliga björnar skulle kunna fällas där, medan det i resterande del av länet maximalt får fällas 18 djur.

Anledningen till detta är renskötselns problem med björn i kalvningslanden. Resultat från en stor undersökning²¹ om björnens predation på ren som har genomförts i Norrbottens län visar att björnar kan orsaka avsevärd skada i renarnas kalvningsland. En indelning av länet i två jaktområden kan bidra till att minska björnproblematiken i dessa känsliga områden i fjällen.

Olika instanser har tidigare framfört att tilldelningen under björnjakten bör följa länets indelning i älgförvaltningsområden eller kommunerna. Man har menat att fördelarna med en sådan ny reglering skulle vara stora, framför allt för Malå sameby, som eftersträvar en minskning av björnstammen inom åretruntmarkerna, men också för att lokala jägare bättre ska kunna nyttja björnjakten.

En av målsättningarna i den regionala förvaltningsplanen för björn i Västerbotten är att de flesta björnarna ska finnas i de centrala delarna av länet, medan björntätheten ska vara mindre i fjällområdet och i kustlandet. Inom varje delområde ska björnarna vara någorlunda jämnt fördelade. För att åstadkomma detta bör jaktuttaget vara störst där björntätheten är högst. En indelning av länet i små jaktområden skulle motverka denna målsättning, eftersom det skulle innebära att en avskjutning av björn också sker där björnarna är få. Resultaten från tidigare års licensjakt med mycket stora jaktområden visar att flest björnar fälls där det finns flest djur. Att tillämpa stora

²⁰ Nilsson, T. 2013. Population viability analyses of the Scandinavian populations of bear (*Ursus arctos*), lynx (*Lynx lynx*) and wolverine (*Gulo gulo*). – Rapport 6549, Naturvårdsverket.

²¹ Karlsson *m.fl.* 2012. Björnpredation på ren och potentiella effekter av tre förebyggande åtgärder. – Rapport från Viltskadecenter 2012:6.

jaktområden gynnar alltså länets målsättningar för björnstammens utbredning.

Möjligheten till jakt i hela länet möjliggör för var och en med rätt att jaga björn att nyttja björnstammen som värdefull resurs, samtidigt som de flesta björnarna med stor sannolikhet kommer att fällas i mer björntäta områden, vilket bidrar till att björntätheten utjämnas mellan olika delar av länet.

Enligt resultat från tidigare år tar björnjakten mellan en halv och en dag per tilldelad björn tills samtliga björnar i tilldelningen är fällda. Att fälla årets kvot på 28 björnar kommer därför sannolikt att ta två till tre veckor. Detta bör lämna tillräckligt med utrymme för personer som är intresserade av att jaga björn att göra detta, oavsett en indelning av länet i mindre jaktzoner. Länsstyrelsen bedömer att årets björnjakt i stort sett kommer att vara avslutad när älgjakten börjar och att den som vill jaga björn inte bör avvakta älgjaksstarten.

Åteljakt

I och med detta beslut tillåts åteljakt på björn för nionde året i rad i Västerbottens län. Villkoren för åteljakten följer Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:3) samt Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2014:43) om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

För att fortsätta kunskapsinsamlingen kring åteljakten i syfte att belysa möjliga långsiktiga effekter av denna jaktform har Naturvårdsverket föreskrivit om att en dokumentation av genomförda åteljakter ska lämnas från länsstyrelserna till den centrala myndigheten. Därför behöver Länsstyrelsen i sin tur få in dokumentation från de åtelansvariga, vilken efterfrågas i bilaga 6.

Hundanvändning

Under senare år har det utvecklats jaktmetoder där det används ett flertal drivande hundar vid jakt, framför allt på björn men även på lodjur. Användandet av "koppel" där ett flertal hundar släpps för att på plats ställa eller driva fram djuret skiljer sig starkt från den i Sverige traditionella hundjakten med en eller maximalt två hundar. En jakt med få hundar är att föredra ur ett etiskt perspektiv. Björnar är inte uthålliga för stress under längre tid och kan bl.a. bli överhettade. Enligt 27 § i jaktlagen ska jakt bedrivas på så sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

Halvautomatiska vapen

Regeringen har beslutat om förordning (2018:639) om ändring i jaktförordningen. Syftet med förändringen är en ökad säkerhet för jägarna vid björnjakten. Ändringen möjliggör för Länsstyrelsen att ge dispens för fler patroner i halvautomatiska vapen vid björnjakt.

Med stöd av 15 a § andra stycket jaktförordningen, som träder i kraft den 1 juli 2018, beslutar Länsstyrelsen om undantag från förbudet enligt 10 §

andra stycket jaktförordningen att använda halvautomatiska vapen med magasinkapacitet som överstiger två patroner. Med hänvisning till 11 § femte stycket Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt beslutar Länsstyrelsen att magasinkapaciteten får vara upp till fem patroner under licensjakt efter björn 2018.

Förutsättningarna för att kunna medge undantag från förbudet att använda halvautomatiska vapen med magasinkapacitet som överstiger två patroner är enligt 15 e § förordning om ändring i jaktförordningen att det inte finns någon annan lämplig lösning, att upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde inte försvåras, och att undantaget är lämpligt med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt tillämpas selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. Dessa är desamma som förutsättningarna för att kunna ta beslut om licensjakt efter björn. Länsstyrelsen anser att de därför kan betraktas som uppfyllda i och med att licensjaksbeslutet tas.

Djur som inte får fällas

Enligt detta beslut får björnhona som åtföljs av ungar samt de ungar som följer björnhona (oavsett ungarnas ålder) inte fällas. Det rekommenderas också att ensamma årsungar av björn inte fälls.

Dessa bestämmelser följer Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) samt skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om att jakten inte ska ske under uppfödningssperioden. Enligt 2003 års nationella åtgärdsprogrammet för bevarande av björn i Sverige kan ensamma årsungar av björn klara sig utan sin mor.

Enligt Statens veterinärmedicinska anstalt finns en stor variation i kroppstorlek hos både årsungar och fjolårsungar, varför det kan vara svårt att skilja dessa ålderskategorier åt i fält. Därmed bedömer myndigheterna att det inte kan ställas ett krav på att jägaren ska kunna skilja dessa åt före skottet.

Provtagning

Från samtliga björnar tas ett antal prover som används för att förbättra kunskapsunderlaget för björnförvaltningen samt för uppföljning av jaktens effekter. Proverna används i följande syfte: spene används för att bestämma om hona har varit digivande vid jakten; kindtand används till åldersbestämning; könsdelar används till studier om könsmognad och reproduktionshistoria; hårprov används för födovalsanalys; muskelprov används för genetiska och radiologiska analyser; hudprov används som reservprov bl.a. för genetiska analyser.

Björnprojektet förser björnar med sändare för att kunna följa djuren på ett noggrant sätt och på så vis ta fram detaljerad kunskap om djurens biologi och ekologi. Denna kunskap har visat sig vara värdefull för förvaltningen av arten. Den tekniska utrustningen är dyr att ersätta, varför sändare mm som

finns på björnar som har fällts ska återlämnas till den som har försett djuret med utrustningen.

Länsstyrelsens sammantagna bedömning

Den av Länsstyrelsen beslutade licensjakten efter björn håller sig inom ramarna för Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn och Naturvårdsverkets delegeringsbeslut, följer intentionerna i den regionala förvaltningen av arten och tar även hänsyn till de nationella målen för björnstammen.

Länsstyrelsen har i detalj redogjort för syftena med licensjakten och bedömer att dessa syften är acceptabla utifrån gällande regelverk. Länsstyrelsen menar att licensjakten är ändamålsenlig och att dess förväntade effekter är proportionerliga till de syften med jakten som har presenterats. Licensjakten förväntas minska björnstammen något och bidra till att målsättningarna för arten i länet nås, vilket i sin tur för med sig minskade företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala problem inom rennäringen och andra sektorer av samhället samt en ökad acceptans för rovdjur och rovdjursförvaltningen i länet. Licensjaktbeslutet är i högsta grad kunskapsbaserad och bygger i allt väsentligt på kvalitetssäkrad information.

Länsstyrelsen kan inte se någon annan lämplig lösning, givet de stora rumsliga och tidsmässiga skalorna som en långsiktig och adaptiv björnförvaltning på populationsnivå behöver hantera. Jaktens omfattning är lämplig med hänsyn till stammens storlek och utbredning. Jakten är selektiv och den sker i begränsad omfattning under strängt kontrollerade former.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att förutsättningarna för licensjakt enligt gällande regelverk är uppfyllda och att licensjaktbeslutet inte försvårar upprätthållandet av björnstammens gynnsamma bevarandestatus, varken i länet eller i landet som helhet. Länsstyrelsen bedömer vidare att denna jakt bidrar till att hålla björnstammen inom ramarna för länets beslutade förvaltningsintervall, samtidigt som den bidrar till att minska björnarnas negativa effekter på rennäringen och andra delar av samhället.

Beslut i detta ärende har tagits av naturvårdsdirektör [REDACTED]. I den slutliga handläggningen av ärendet har i övrigt deltagit [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED] den sistnämnde föredragande.

Beslutet är godkänt i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

[REDACTED]
Naturvårdsdirektör

[REDACTED]
Rovdjursansvarig

Bilagor:

- Bilaga 1. Hur man överklagar
- Bilaga 2. Villkor för åteljakten
- Bilaga 3. Blankett B3 *Påskjuten björn - platsundersökning och eftersök*
- Bilaga 4. Blankett B1 *Registrering av fälld björn*
- Bilaga 5. Blankett B2 *Besiktning, provtagning och märkning av fälld björn*
- Bilaga 6. Blankett *Dokumentation av åteljakt på björn 2018*
- Bilaga 7. Lathund för björnskyttar

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.